

საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო
MINISTRY OF ENVIRONMENTAL PROTECTION AND NATURAL RESOURCES OF GEORGIA

გარემოსდაცვითი ნებართვებისა და ლიცენზიების სამსახური
DIVISION FOR ENVIRONMENTAL PERMITS AND LICENSES

საქართველო, 0162, თბილისი, ზ. შატავის ქ. 87, ტელ: 29-41-24, ფაქსი: 25-17-20, E-mail: ecoegzam@caucasus.net

ვ ა მ ტ კ ი ც ე ბ

გარემოსდაცვითი ნებართვებისა და
ლიცენზიების სამსახურის უფროსი

თეიმურაზ გოდერძიშვილი

(სახელი, გვარი)

ა. ჯიქიაშვილი
(ხელმოწერა)

სახელმწიფო ეკოლოგიური ექსპერტიზის

დასკვნა პროექტზე

№ 1

“ 12 ” 01 2005 წ.

I. საერთო მონაცემები

1. საქმიანობის კატეგორია –	პირველი
2. პროექტის დასახელება –	კოდორის ხეობაში ჭუბერი-საკენის
საავტომობილო გზის მშენებლობა
3. ინვესტორის დასახელება და მისამართი –	საქართველოს საავტომობილო გზების
დეპარტამენტი
თბილისი, გაგარინის ქ. №29ა
4. განხორციელების ადგილი –	კოდორის ხეობა სოფ. სოფ. ჭუბერი-საკენის
ტერიტორია
5. განაცხადის შემოსვლის თარიღი –	25. 11. 04წ.
6. მონაცემები პროექტის შემდგენელის შესახებ –	შ.პ.ს. „ტრანსპროექტი“

II. ძირითადი საპროექტო გადაწყვეტილება

საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის მიერ გარემოსდაცვითი ნებართვი მიღების მიზნით სახელმწიფო ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე წარმოდგენილი „კოდორის ხეობაში ჭუბერი-საკენის საავტომობილო გზის მშენებლობა“ საპროექტო დოკუმენტაცია დამუშავებული შ.პ.ს. „ტრანსპროექტის“ მიერ, საქართველოს საავტომობილო გზების სახელმწიფო დეპარტამენტის მიერ გაცემული დავალების (25.11.2002წ.) შესაბამისად. პროექტირების საფუძველს წარმოადგენს საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის 02.08.02წ. №53 ბრძანება „აფხაზეთის ავტონომიურ რესპუბლიკის გულრიფშის რ-ნის კოდორის ხეობის მოსახლეობის დაცვისა და სოციალურ ეკონომიკური განვითარების დამატებითი ღონისძიებების შესახებ“ საქართველოს პრეზიდენტი 2002 წლის 14 მაისის №607 განკარგულების შესრულების უზრუნველყოფის ღონისძიებათა თაობაზე“; საქართველოს ეროვნული უშიშროების საბჭოს 2002 წლის 25 ოქტომბრის სხდომის ოქმი №14 „კოდორის ხეობაში, ჭუბერი-საკენის საავტომობილო გზის მშენებლობის შესახებ“.

საპროექტო დოკუმენტაციით განსაზღვრული საქმიანობის დანიშნულებაა საავტომობილო გზის სამშენებლო სამუშაოების ჩატარება 42,6 კმ-ის მანძილზე (საავტომობილო გზის საერთო სიგრძე) მათ შორის სამშენებლო მინაკვეთი 19,3 კმ-ია, სარეაბილიტაციო – 23,3 კმ. მიწის ვაკისის სიგა 4,5 მ, სავალი ნაწილის – 3,5 მ. გზის სამოსის ტიპია უმდაბლესი (გრუნტოვანი, გაუმჯობესებული ადგილობრივი მასალებით). პროექტით გათვალისწინებულია აგრეთვე დროებითი დანიშნულების ლითონის ასაწყობ-დასაწყობი „სარმის“ ტიპის და ლითონის ხიდები, ხოლო დია დარები ე.წ. „ლატოკები“ აიგება ადგილობრივი მასალების გამოყენებით.

საავტომობილო ტრასა იწყება სოფ. ლახანთან და არსებული გზის გამოყენებით მიემართება მდ. ორმაღეთის მარცხენა ნაპირის გასწვრივ 23-ე კმ-მდე. ტრასის ამ მონაკვეთზე განსაზღვრულია სარეაბილიტაციო სამუშაოების ჩატარება, ხოლო 23-ე კმ-ის შემდეგ, სოფ. საკენამდე – ახალი გზის მშენებლობა, დავალებით გათვალისწინებული პარამეტრებით. ახალი მიმართულებით, ტრასა განლაგებულია გეოლოგიურად მდგრად საშუალოდ დამრეც ფერდობზე. მეოთხეული ნალექები წარმოდგენილია ალუვიონით, დელუვიონით და პროლუვიონით. თიხა ფიქლების გამოფიტვა ინტენსიურია და მის შედეგად წარმოქმნილი დელუვიურ-პროლუვიური მასის სიმძლავრე 10 მ-მდე აღწევს. ეს გარემოება ხელს უწყობს მეწყერების წარმოქმნა-განვითარებას. ჰიდროლოგიური თვალსაზრისით რაიონი არასტაბილური რეჟიმით ხასიათდება. ძირითად წყლოვან არტერიას წარმოადგენს მდ. კოდორი, თავისი მრავალი დიდ-პატარა შენაკადით. სამშენებლო გზა ხასიათდება მთის რთული რელიეფით.

საპროექტო ტერიტორიაზე არსებული მცენარეული საფარი მთიანი კოლხეთის უნიკალურ ტყის ეკოსისტემებს მიეკუთვნება, სადაც ფოთლოვანი, მუქწიწვიანი და სუბალპური ტყის ეკოსისტემები დიდი ფიტოცენოლოგიური და ფლორისტული მრავალფეროვნებით გამოირჩევიან. მათი უდიდესი ნაწილი კოლხური წარმოშობის იშვიათ რელიქტს წარმოადგენს. მაღალია სახეობების ენდემიზმის ხარისხიც. რეგიონში გავრცელებულია საქართველოს წითელი წიგნის 15-მდე სახეობა. ამდენად, რეგიონის მცენარეულ თანასაზოგადოებათა უდიდეს ნაწილს საკმაოდ მაღალი საკონსერვაციო ღირებულება გააჩნია. სამუშაოთა სპექტრი ითვალისწინებს ადგილობრივ ბუნებრივ-ტერიტორიულ კომპლექსებზე იმეტესწილად საშუალო და მაღალი ხარისხის ზემოქმედებას.

საპროექტო დოკუმენტაციით გათვალისწინებულია ხეების მოჭრა, ბურღვა-აფეთქებითი სამუშაოები (რომელიც ჩატარდება „ბურღვა-აფეთქებითი სამუშაოებისას უსაფრთხოების ერთიანი

წესების" დაცვით), გრუნტის მოხსნა, გადაადგილება, დატკეპვნა, კლდოვანი გრუნტის გაფხვიერება და ყრილის ფერდობზე საფეხურების მოწყობა, ძელოვების, ბურჯების, საირიგაციო ნაგებობების მშენებლობა და სხვა რაც გამოიწვევს გარემოზე გარკვეულ ნეგატიურ ზემოქმედებას ხმაურის, ემისიების, ფლორისა და ფაუნის შემფოთების, ზედაპირული და მიწისქვეშა წყლების შესაძლო დაბინძურების, ნარჩენების განთავსების პრობლემების სახით.

მშენებლობის ორგანიზაციის პროექტი შედგენილია სათანადო ნორმატიული დოკუმენტების მოთხოვნათა საფუძველზე; შესწავლილია საპროექტო ტრასის ამგები ქანების საინჟინრო-გეოლოგიური მახასიათებლები, გრუნტების შედგენილობა მდგომარეობა ტრასის გასწვრივ ყრილებში ფერდობებზე, ხელოვნური ნაგებობების მშენებლობის უბნებზე, ხიდურ გადასასვლელთან, სხვა საინჟინრო ნაგებობების განთავსების უბნებთან; მოცემულია გრუნტების ფიზიკურ-მექანიკური თვისებების მაჩვენებლები; გათვალისწინებულია ღრმა კიუვეტების მოწყობა ჩამონადენი წყლების არინებისათვის და ფონების უზრუნველყოფა ხევებში მათი გადაშვების მიზნით და სხვა.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის განხილვის და ექპერტული შეფასების შედეგად დამოუკიდებელ ექპერტთა კომისიის დასკვნაში მითითებული საკითხები შენიშვნების სახით ასახულია წინამდებარე დასკვნის III თავში.

III. შენიშვნები

1. შესწავლილი იქნას გზის მშენებლობის მონაკვეთზე, განსაკუთრებით კოდორი-საკენის ხეობებში გავრცელებული მძლავრი მეწყერული პროცესები და შემუშავებულ იქნას მეწყერსაწინააღმდეგო შემარბილებელი ღონისძიებები;
2. შეწავლილ იქნას მდინარეების გადაკვეთისას გასათვალისწინებელი წყლის დონეები და აღნიშნული გათვალისწინებულ იქნას მშენებლობისას;
3. შესაბამისი კვლევების საფუძველზე მომზადებული იქნას გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების ანალიზი, რის საფუძველზეც დადგინდეს საექსპლუატაციო ტერიტორიის ტყის მცენარეულობის საკონსერვაციო ღირებულებები და მასზე ზემოქმედების დონეები;
4. რეგიონის ფლორისა და მცენარეულობის გენეზისის, ენდემურობისა და მრავალფეროვნების გათვალისწინებით შეფასდეს გზის მიმდებარე ტერიტორიებზე გავრცელებული მცენარეთა საზოგადოებებისა და ცალკეული სახეობების პოპულაციათა მდგომარეობა. დაფიქსირდეს წითელი წიგნისა და წითელი ნუსხის სახეობები ეკოსისტემებზე უარყოფითი ზემოქმედების შემცირების მიზნით განსახორციელებელ ღონისძიებათა შემუშავების მიზნით;
5. შემუშავებული და დამტკიცებული იქნეს:
 - ტერიტორიის რეკულტივაციის პროექტი და მისი ეტაპობრივი შესრულების გეგმა. აღნიშნული შეთანხმდეს სამეგრელო-ზემო სვანეთის გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების რეგიონალურ სამმართველოსთან.
 - გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა (გარემოს ყველა კომპონენტთან მიმართებაში), მის შესრულებაზე პასუხისმგებელი იურიდიული ან/და ფიზიკური პირის მითითებით. აღნიშნული შეთანხმდეს სამეგრელო-ზემო სვანეთის გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების რეგიონალურ სამმართველოსთან.
6. გადასახსნელი ქანების განთავსების ტერიტორია შერჩეულ იქნეს საბადოს სამთო მინაკუთვრის ფარგლებში.

7. ნარჩენების განთავსების საკითხი შეთანხმდეს მმართველობის ადგილობრივ ორგანოებთან.
8. გზის ტრასა მოიცავს როგორც ზემო სვანეთის სატყეო მეურნეობის ორმელეთის სატყეოს, ასევე აფხაზეთის არ. სატყეო მეურნეობის დეპარტამენტის აჭარის სატყეო მეურნეობის გენწვისის სატყეოს სახელმწიფო სამეურნეო ტყის ფონდის სახელმწიფო ტყესა და სახელმწიფო ტყის ფონდის ფართობებს. აღნიშნულის შესაბამისად დადგინდეს გზის განსხვავების ზოლები შესაბამისი სატყეოების ტყის ფონდის მიწის კატეგორიების მიხედვით, რაც დაარეგულირებს მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად სპეციალური დანიშნულებით ფართობების გამოყოფისა და არსებული მიწის კატეგორიებისათვის დანიშნულების შეცვლის საკითხს.

9. გზის ტრასაზე მოჭრილი ხე-ტყის ბუნებრივი რესურსით სარგებლობის გადასახადის გადახდა განხორციელდეს მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად, მშენებლობის "დამკვეთი"-ს მიერ და აღნიშნული ღირებულება გათვალისწინებული იქნას საპროექტო დოკუმენტაციაში.

10. პროექტის განმარტებით ბარათში აღნიშნული ფორმულირების, "გზის ტრასა გაივლის ნაძვის, წიფლის, რცხილის და სხვა მცენარეული სახეობებით დაფარულ ტერიტორიებზე", შესაბამისად სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციაში მოსაჭრელი ხე-ტყის რაოდენობასთან ერთად მითითებული იქნას "წიწვიანი" და "მაგარმერქნიანი ფოთლოვანი" სახეობების მოსაჭრელი რაოდენობა.

11. სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციის მიხედვით იჭრება 32სმ-ზე მეტი დიამეტრის ხეები, ხოლო პროექტის განმარტებით ბარათში მითითებულია 20სმ-მდე დიამეტრის ხე-ტყის მოჭრა (წაქცევა "ბულდოზერით"). აღნიშნული გათვალისწინებული იქნას სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციაში.

IV. ღამატიპითი პირობები

1. ობიექტის ექსპლუატაციაში გაშვების მზადყოფნასთან დაკავშირებით შექმნილი მიძღები კომისიის შემადგენლობაში გათვალისწინებული იქნას საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს წარმომადგენლის მონაწილეობა;
2. პროექტით გათვალისწინებული სამუშაოების მიმდინარეობისა და დასკვნაში მოყვანილი შენიშვნების შესრულების შესახებ, ყოველი წლის იანვრის თვეში, წარდგენილ იქნას შესაბამისი ანგარიში სამეგრელო-ზემო სვანეთის გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების რეგიონალურ სამმართველოში;
3. ობიექტი გარემოსდაცვით სახელმწიფო ინსპექტირებას ექვემდებარება წელიწადში ერთხელ, გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს მიერ.

V. დასკვნა

საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის მიერ გარემოსდაცვითი ნებართვის მიღების მიზნით სახელმწიფო ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე წარმოდგენილი „კოლორის ხეობაში ჭუბერი-საკენის საავტომობილო გზის მშენებლობა“ საპროექტო დოკუმენტაციის მიხედვით საქმიანობის განხორციელება შესაძლებელია.

საქმიანობის დაწყებამდე გათვალისწინებული იქნას წინამდებარე დასკვნის III თავში მოყვანილი შენიშვნები და IV თავში მოყვანილი I პირობა.

სახელმწიფო ეკოლოგიური ექსპერტიზის
საექსპერტო კომისიის თავმჯდომარე

კ. იაშვლაშვილი

და იაშვლაშვილი
(სახელი, გვარი, ხელმოწერა)